

Sayın Profesör
Bay Tayyip Gökbilgin
(VATAN) Gazetesi
İstanbul

Pek muhterem Efendim,

Bundan kısa bir müddet evvel, hangi gazetede olduğunu bu gün hatırlayamadığım bir yazıdan, Türk ve Müslüman aslından gelme Monseigneur M. Ali Mulla namındaki yüksek rütbeli bir rahibin Roma'da vefat ettiğini haber almış ve isim ve mevcudiyetini ancak ölümünden sonra öğrendiğim bu zat pek merakımı mucip olmuştu. (Vatan) gazetesinin 18 Mart 1959 tarihli nüshasında çıkan kıymetli yazınız, bu merakımı kısmen tatmin eyledi. Makalenizi büyük bir alaka ile bir kaç kere okudum.

Ben mutaassıp ve pratiquant bir müslüman değilim. Şu varki, Türk ve Müslüman olarak doğduğum için yine Türk ve İslâm olarak bu dünyadan göçmek isterim. İnsanlığı, fazileti emir ve telkin eden bütün dinlere hürmetim vardır. Kanaatimce, dürüst, namuslu, faziletli her kimse hangi din-den olursa olsun Allah nezdinde makbuldür. Fakat, her neden ise bir Müslümanın hiristiyan olması bizde hoş karşılanmadığı, tekfir ve telin edildiği gibi ihtida eden bir hiristiyan da dindaşlarının kemâli nefretle (Apostat) dedikleri malûmunuzdur.

Makalenizde beyan buyurduğunuz veçhile, pek genç yaşta ve istidlâl eylediğime göre daha henüz ailesinden İslâm dininin esasatını öğrenmeden o tarihlerde oldukça mutaassıp bir Katolik muhiti olan Aix-en-Provence'a belki de Jésuite rahiplerinin idare ettiği bir mektebe daimî yatılı bırakılan çocuk, türlü saik ve tesirler, telinler, ihtimal mystique bir ruha sahip bulunması ve sair sebepler dolayisiyle dinini değiştirmiş olabilir. Nitekim, bir zamanlar duyduğumuza göre, Tefik Fikret'in sevgili oğlu Halûk bir protestan rahibi olmuş, Sayın Celâl Esad'ın St.-Joseph Kolejinden tanınmış olduğum oğlu'da tanassur ederek Frères des Ecoles chrétiennes tarikatına girmişti.

Hazin olan diger bir cihet de, din tebdilinin, aile ve vatan ile daima alakanın kesilmesine sebep olmasıdır.

Hukuk fakültesi ile Aix ve Paris ilâhiyat fakültelerini bitiren Monseigneur Mulla'nın âlim, fâzıl, kemal sahibi bir zat, uzaktan da olsa vatanını seven hayırperver bir şahsiyet olduğuna şüphe yoktur. Ben, şahsan Frères'lerden insanî tarafları cidden yüksek, matematik, kimya, fizik felsefe ve sair alanlarda bir çok âlim kimseler tanıdım.

Mgr. Mulla, Giritli olması ve evlerinde Türkçeden ziyade Rumca konuşulan bir ailenin çocuğu sıfatıyla Türkçeyi belki de tamamen unutmuştu. Roma'da Papalığa merbut Doğu Dinlerinin Tetkik ve Tedrisi Enstitüsünde İslâmî ilimler (Hadis, Tefsir, Kelâm) profesörlüğüne tâyin edildiğine göre kendisinin İslâmiyat mütehassisi Profesör Massignon'dan aldığı ders-

lerden başka Arapca da öğrenmiş olması muhtemeldir. Fakat, tebdili din ederek rahip olmuş bir âlimin tarafsız bir şekilde ve hakkıyla İslâmî ilimleri tedris edebileceğine bir türlü kani' olamıyorum.

Mgr. Mulla ile tanışmağı ve kendisi ile dinî mubahaselere girişmeğı pek isterdim. Vaktiyle haberdar olsaydım, pasaport teminindeki zorluklar karşısında Roma'ya gidemesem de hiç olmazsa muhabere suretiyle bir irtibat tesisine çalışırdım.

Merhum ile tanışmak ve dostluk peyda etmek fırsatına nail olduğunuz için kendisi ile uzun uzadıya görüşmüş ve dinî ve lâ dinî fikir ve kanaatlerini öğrenmiş olacağınızı tahmin ediyorum.

Türkiye'de defin edilmek ve kütüphanesini Üniversitemize vakfeylemek hususundaki arzularına gelince, bunları el birliği ile te'mine çalışmak büyük bir haz olacaktır. Babasının Karaca Ahmet deki kabrının yanına dinen gömülmesi caiz olduğuna göre, nâşının, oraya oldukça yakın olan Kadıköy Gaz fabrikasının ilerisindeki Katolik mezarlığına nakli belki de kabildir.

Soy adınızdan astronomi profesörü olduğunuzu tahmin ettiğim zati âlinizle yakından tanışmanın benim için bir şeref olacağını arz ederken, merhumun matbû eserleri olup olmadığını lütfen bildirmenizi rica ve bu vesile hürmetlerimi te'yit eder ve Mgr. M. Ali Mulla'ya da rahmetler dilerim, Efendim.

A. R. Gamsızoğlu
Eski ziraatçı

